

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І. МЕЧНИКОВА

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

рішенням Вченої ради Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова

від «21» грудня 2021 р., протокол № 5

Голова Вченої ради _____ Вячеслав ТРУБА

Введено в дію наказом ректора

Одеського національного університету

імені І. І. Мечникова

від «29» грудня 2021 р., № 155-02

Ректор _____ Вячеслав ТРУБА

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО КОМІСІЮ З ПИТАНЬ ЕТИКИ ТА АКАДЕМІЧНОЇ
ДОБРОЧЕСНОСТІ
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА**

1. Загальні положення

1.1. Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності (далі – Положення) в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова (далі – Університет) визначає порядок діяльності комісії з питань академічної доброчесності (далі – Комісія), процедуру розгляду справ щодо порушення Кодексу та норм академічної доброчесності членами університетської спільноти, а також способи дисциплінарного впливу.

1.2. У своїй діяльності Комісія керується Конституцією України, законодавством у сфері освіти та вищої освіти, нормативно-правовими актами МОН України, управлінськими принципами IAU-MCO (International Association of Universities and the Magna Charta Observatory) щодо інституційного етичного кодексу вищої освіти, Європейською хартією дослідників, Берлінською декларацією про відкритий доступ до знань у науці та гуманітарній сфері, Бухарестською декларацією етичних цінностей та принципів вищої освіти в Європі, Статутом Університету, Кодексом академічної доброчесності, іншими нормативно-розпорядчими документами Університету та цим положенням.

1.3. Комісія з питань етики та академічної доброчесності – колегіальний дорадчий орган, метою якого є сприяння дотриманню етичних принципів і стандартів, фундаментальних принципів академічної доброчесності та розв'язанню етичних конфліктів між членами університетської спільноти.

1.4. Завданнями Комісії є:

- сприяння зміцненню довіри, партнерським відносинам між учасниками науково-освітньої діяльності, консолідації університетської спільноти;
- налагодження діалогу і досягнення згоди шляхом об'єктивного та принципового обговорення складних етичних ситуацій;
- сприяння формуванню активної громадянської позиції студентів і співробітників Університету;
- сприяння формуванню культури якості та популяризації принципів, норм академічної доброчесності в Університеті.

1.5. Встановлення факту порушення академічної доброчесності базується на таких основних принципах:

- усвідомлення важливості академічної доброчесності та відповідальності за її порушення;
- нульова толерантність до порушення академічної доброчесності;
- дотримання норм законодавства та внутрішніх нормативних документів закладу вищої освіти;

- справедливість та об'єктивність;
- правова визначеність, відкритість та прозорість правил і процедур виявлення фактів порушення академічної доброчесності та відповідальності за її порушення.

2. Порядок формування комісії з питань етики та академічної доброчесності

2.1 Члени Комісії працюють на громадських засадах. Склад Комісії затверджується наказом ректора Університету. Строк повноважень Комісії становить 2 роки.

2.2. До складу Комісії входять особи, що користуються беззаперечним моральним авторитетом у колективі Університету, володіють необхідними особистісними якостями, соціальним та академічним досвідом для здійснення моніторингу за дотриманням членами університетської громади норм Кодексу академічної доброчесності.

2.3. До складу Комісії входять: проректор з науково-педагогічної роботи; начальник юридичного відділу; начальник відділу кадрів; директор наукової бібліотеки; голова профкому Університету; керівник центру забезпечення якості освіти; голова студентського самоврядування; голова студентського профкому; голова ради молодих вчених; по одному представнику від науково-педагогічних (педагогічних, наукових) працівників кожного факультету та коледжу Університету.

2.4. До роботи Комісії можуть бути залучені внутрішні або зовнішні експерти з питань, що розглядаються, з правом дорадчого голосу.

2.5. До складу комісії не можуть долучатися особи, які притягувалися до дисциплінарної чи інших видів відповідальності за порушення етичних норм або які були стороною конфлікту.

2.5. Голова і секретар Комісії обираються на першому її засіданні із складу членів Комісії більшістю голосів від її загального складу.

2.6. Членство в Комісії припиняється у таких випадках:

- подання заяви членом Комісії про складення повноважень за власним бажанням;
- систематичне невиконання обов'язків члена Комісії чи порушення ним Кодексу академічної доброчесності Університету;
- припинення трудових відносин з Університетом чи відрахування зі складу студентів.

2.7. Заява про складення повноважень члена Комісії подається Голові Комісії.

2.8. Рішення про припинення членства в Комісії внаслідок систематичного невиконання членом Комісії своїх обов'язків чи порушення ним Кодексу академічної доброчесності Університету приймається Комісією за поданням голови Комісії. Рішення вважається прийнятим, якщо його підтримало не менше двох третин від загального складу Комісії.

2.9. Члени Комісії не можуть делегувати свої повноваження іншим особам.

3. Повноваження, права й обов'язки комісії з питань етики та академічної доброчесності

3.1. До повноважень Комісії входить:

3.1.1. Моніторинг дотримання членами університетської спільноти етичних норм поведінки, встановлених Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про вищу освіту» і Кодексом академічної доброчесності Університету;

3.1.2. Надання консультацій з питань академічної доброчесності та інших правил академічної етики;

3.1.3. Розгляд заяв щодо порушення етичних норм поведінки і надання за результатами розгляду відповідних рекомендацій ректору (вченій раді) Університету;

3.1.4. Надання експертної оцінки щодо етичності дій і поведінки членів університетської спільноти та рекомендації щодо застосування санкцій за порушення Кодексу академічної доброчесності;

3.1.5. Ініціювання змін і доповнень до Кодексу академічної доброчесності Університету;

3.1.6. Проведення інформаційної роботи щодо популяризації принципів професійної етики та академічної доброчесності науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти.

3.2. Для виконання своїх повноважень Комісія має право:

3.2.1. Одержувати від усіх учасників освітнього процесу та структурних підрозділів університету інформацію та документи, необхідні для здійснення своїх повноважень;

3.2.2. Залучати до своєї роботи експертів з тієї чи іншої галузі;

3.2.3. Використовувати технічні та програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;

3.2.4. Ініціювати, проводити та підтримувати дослідження з академічної доброчесності, якості освіти та наукової діяльності;

3.2.5. Готувати пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження етичних принципів та принципів академічної доброчесності в освітню та наукову діяльність Університету;

3.2.6. Надавати рекомендації та консультації щодо способів і шляхів більш ефективного дотримання норм цього Положення.

3.3. На Комісію покладаються такі обов'язки:

3.3.1. Здійснювати професійний розгляд заяв щодо етичних порушень та випадків академічної недоброчесності;

3.3.2. Приймати об'єктивні рішення щодо кожного окремого заявленого випадку порушень корпоративної етики та академічної доброчесності;

3.3.3. Накладати санкції у випадках та відповідно до вимог, передбачених чинним законодавством України;

3.3.4. Не розголошувати факти та інформацію про учасників розгляду заяв про порушення етичних норм та вимог академічної доброчесності, які містять особисті дані, окрім випадків передбачених законодавством;

3.3.5. Протоколювати засідання та формувати річний звіт про роботу Комісії, з подальшим оприлюдненням на сайті Університету.

4. Організація роботи комісії з питань етики та академічної доброчесності

4.1. Організаційною формою роботи Комісії є засідання. Засідання вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше ніж 2/3 її членів.

4.2. Голова Комісії веде засідання, підписує протоколи, рішення тощо. За відсутності Голови його обов'язки виконує заступник. Повноваження відносно ведення протоколу засідання, технічної підготовки матеріалів до розгляду на засіданні здійснює секретар.

4.3. Засідання оформляється протоколом, який підписує голова Комісії та її секретар.

4.4. Обов'язковим додатком до протоколу є листок обліку присутності на засіданні членів Комісії. Присутність членів Комісії обов'язкова. У разі неможливості присутності на засіданні, член Комісії повідомляє Комісію про причини та подає свою думку з питання, що розглядається у письмовій формі або у режимі відеоконференції.

4.5. Засідання скликаються у разі необхідності вирішення оперативних та нагальних питань. Засідання скликаються з таких причин:

– виявлення фактів порушення етичних норм та вимог академічної доброчесності на основі заяви;

- з ініціативи голови Комісії;
- з ініціативи не менш ніж п'яти її членів.

4.6. Порядок денний засідань Комісії формується головою Комісії. Комісія розглядає питання за ініціативи членів Комісії. Обов'язковому розгляду підлягають заяви про порушення норм академічної доброчесності.

4.7. Будь-який учасник освітнього процесу, якому стали відомі факти порушення норм академічної доброчесності чи про можливість такого порушення, повинен звернутися до Голови або секретаря Комісії з письмовою заявою на ім'я її голови. Здобувачі вищої освіти можуть також подавати заяву через голову студентського самоврядування чи голову ради молодих учених Університету. Реєстрація поданих заяв здійснюється секретарем Комісії.

4.8. Заява має містити:

- прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) особи, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності;
- зміст порушення академічної доброчесності під час здобуття відповідного ступеня вищої освіти такою особою;
- докази, що підтверджують факт порушення академічної доброчесності, включаючи прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) автора/авторів та посилання на джерело оприлюднення розробок, наукових (науково-технічних) результатів, що належать іншим особам та були використані особою, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності;
- прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) особи або найменування заявника, його місце роботи (навчання), поштову адресу або адресу електронної пошти, а також номер телефону.

Анонімні заяви чи такі, що не відповідають вказаним вимогам, не розглядаються.

4.9. Голова Комісії попередній розгляд заяви доручає одному із її членів.

4.10. У випадку, коли стороною конфлікту є член Комісії або його близька особа, він не бере участі у розгляді відповідної заяви Комісією. Його голос не враховується при встановленні мінімально необхідної межі для прийняття відповідних рішень по заяві.

4.11. Комісія інформує члена університетської спільноти, дії якого оскаржуються, про надходження заяви і дає йому право надати письмові пояснення.

4.12. Комісія вивчає заяву і виносить рішення не пізніше 15 робочих днів із моменту її реєстрації. Комісія може продовжити строк розгляду заяви

до 45 робочих днів у разі необхідності з'ясування додаткових обставин. В цьому випадку Комісія повідомляє заявника про продовження строку.

4.13. Засідання Комісії проводяться у закритому режимі за відсутності клопотань членів Комісії й обопільного бажання заявника і члена університетської спільноти, дії якого оскаржуються, (сторін конфлікту) про відкритий розгляд.

4.14. Сторона конфлікту має право:

4.14.1. Ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної етики й доброчесності, подавати до них зауваження;

4.14.2. Особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від цього, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

4.14.3. Знати про дату, час і місце і бути присутньою під час обговорення питання про встановлення факту порушення академічної етики й притягнення її до академічної відповідальності;

4.14.4. Оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

4.15. Якщо Комісія приймає рішення про те, що зміст заяви виходить за межі її компетенції та не підлягає розгляду, заявник має бути про це повідомлений у письмовому вигляді в найкоротший строк із роз'ясненням причин відмови.

5. Рішення комісії з питань етики та академічної доброчесності

5.1. За результатами розгляду справи та з'ясування всіх істотних обставин, Комісія готує вмотивовані рішення у вигляді письмових висновків щодо наявності або відсутності факту порушення норм академічної доброчесності, який має складатися з наступних частин:

- у вступній частині зазначається дата та місце складання висновку, учасники процедури розгляду питання щодо порушення Кодексу академічної доброчесності Університету, норм академічної доброчесності та зміст заяви;
- описова частина має містити інформацію по суті питання, що було розглянуто Комісією;
- у мотивувальній частині зазначаються обставини та докази, які Комісія взяла до уваги;
- резолютивна частина має містити рекомендації для прийняття остаточного рішення ректором університету.

Висновок підписує голова та секретар Комісії.

5.2. Комісія може прийняти одне з таких рішень:

- про рекомендацію щодо вжиття відповідних заходів морального, дисциплінарного чи адміністративного характеру;
- про відсутність підстав для вжиття відповідних заходів морального, дисциплінарного чи адміністративного характеру.

5.3. Комісія може прийняти рішення рекомендувати вченій раді Університету:

5.3.1. За порушення академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними і науковими працівниками Університету притягнути їх до такої академічної відповідальності:

- відмова у присудженні ступеня освітньо-наукового чи освітньо-творчого рівня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого ступеня освітньо-наукового чи освітньо-творчого рівня чи присвоєного вченого звання;
- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

5.3.2. За порушення вимог академічної доброчесності здобувачами вищої освіти притягнути їх до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

5.2. Рішення приймаються таємним голосуванням. Рішення вважається прийнятним, якщо за нього проголосувала більшість від присутніх на засіданні членів Комісії. Якщо голоси членів Комісії поділилися порівну, воно вважається неприйнятним.

5.3. Копії рішень надаються сторонам конфлікту упродовж трьох робочих днів із дати проведення засідання Комісії, на якому розглядалася відповідна заява.

5.4. У разі, якщо будь-який член Комісії не погоджується з висновком, йому надається право викладення окремої думки, що є невід'ємною частиною висновку.

5.5. Рішення Комісії мають рекомендаційний характер і подаються ректору Університету або вченій раді Університету для ухвалення ними остаточного рішення.

5.6. Особу, стосовно якої розглядалось питання про порушення Кодексу академічної доброчесності, норм академічної доброчесності, ознайомлюють з висновком Комісії, що вона засвідчує своїм підписом.

5.7. Комісія зберігає всі записи, що стосуються її діяльності, протягом 5 років, а потім передає їх до архіву Університету.

6. Прикінцеві положення

6.1. Це Положення затверджується Вченою радою Університету та вводиться в дію наказом Університету.

6.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням Вченої ради Університету та вводяться в дію наказом Університету

СХВАЛЕНО
Вченою радою
Одеського національного університету
імені І.І. Мечникова
«21» грудня 2021 р, протокол № 5

Вчений секретар Світлана КУРАНДО